

(له) سؤال از قضا و قدر

سؤال

چون علم الهی تعلق بعملی از شخصی یافت و در لوح محفوظ قدر
مثبوت گشت ، آیا مخالفت آن ممکن است ؟

جواب

علم بشیء سبب حصول شیء نیست زیرا علم ذاتی حق محیط بر حقایق
اشیا قبل وجود اشیا و بعد وجود اشیا یکسانست سبب وجود شیء نگردد این کمال
الهیست و اما آنچه که بوحی الهی از لسان انبیا اخبار از ظهور موعود تورات شد
این اخبار نیز سبب ظهور حضرت مسیح نگشت . بر انبیا اسرار مکنونه استقبال
وحی گشت و واقف بر وقایع مستقبله شدند و اخبار نمودند این اطلاع و اخبار
سبب حصول وقایع نگشت . مثلاً امشب جمیع خلق میدانند که بعد از هفت ساعت
آفتاب طلوع کند این علم جمیع خلق سبب تحقق و طلوع آفتاب نگردد . پس علم
الهی در حیّز امکان نیز حصول صور اشیا نیست بلکه از زمان ماضی و حال و
مستقبل مقدّس و عین تحقق اشیاست نه سبب تحقق اشیا . و همچنین ثبت و ذکر
شیء در کتاب سبب وجود شیء نگردد انبیا بوحی الهی مطلع شدند که چنین
خواهد شد مثلاً بوحی الهی واقف بر این شدند که مسیح شهید خواهد شد و اخبار
نمودند . حال آیا علم و اطلاع انبیا سبب شهادت حضرت مسیح است ؟ بلکه این

اطّلاع کمال انبیاست نہ سبب حصول شہادت . ریاضیّون بحساب فلکی واقف
شوند کہ چندی بعد خسوف و کسوف واقع خواهد گشت البتّہ این کشف سبب وقوع
خسوف و کسوف نہ این من باب تمثیل است نہ تصویر .